

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

**Педагогічний факультет
Кафедра початкової освіти та освітніх інновацій**

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРОФІЛАКТИКА ШКІДЛИВИХ ЗВИЧОК В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ»**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма «Початкова освіта»
Спеціальність А3 Початкова освіта
Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Профілактика шкідливих звичок в початковій школі
Викладач (-і)	Сливка Лариса Володимирівна
Контактний телефон викладача	050-631-58-84
E-mail викладача	larysa.slyvka@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Аудиторний формат консультацій: щовівторка з 14.00 до 16.00 у корпусі Педагогічного факультету (вул. Бандери, 1; ауд. 706.). За бажанням студентів, організовується дистанційний формат консультацій, а саме: – шляхом переписки електронною поштою; – шляхом переписки у вайбер-групі; – з використанням платформи ZOOM.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Предметом вивчення навчальної дисципліни «Профілактика шкідливих звичок в початковій школі» є професійна підготовка майбутнього вчителя, здатного реалізувати означену у назві курсу профілактику як важливе завдання школи. Навчальна дисципліна вивчається студентами спеціальності «Початкова освіта» у 8-ому семестрі. Кризові явища у багатьох сферах життя українського суспільства значною мірою позначаються на здоров'ї молодого покоління. Природно, що від нестабільності суспільства насамперед потерпають найбільш незахищені групи населення, серед яких велику частку становлять діти та юнацтво. Уживання психоактивних речовин дітьми та юнацтвом становить серйозний виклик для системи охорони громадського здоров'я. Сучасне розмаїття психоактивних речовин створює багато спокус для означеної вікової категорії населення України. Цим спокусам діти та юнацтво не завжди можуть протистояти, тоді як шкода для організму, який росте, приміром, від тютюну, алкоголю і наркотиків, є набагато більшою, ніж для дорослого. Ще одним викликом для українського суспільства є гаджетозалежність серед дітей та юнацтва – її вчені називають новою хворобою і ставлять в один перелік з алкоголізмом і наркоманією, констатують, що життя без гаджетів у дітей та юнацтва дуже часто викликає стрес, подібний до стресу жертв катастроф чи війни. Науковці-практики виявляють так званий посттравматичний синдром у «піддослідних» молодих людей, у яких на деякий час забирають смартфони – серед виявлених симптомів фіксують підвищене серцебиття і розгубленість. Збільшення кількості згаданих вище негативних проявів у поведінці дітей та юнацтва, «помолодшання» віку осіб, які ведуть нездоровий спосіб життя тощо актуалізує потребу вдосконалення просвітницько-виховної роботи щодо профілактики вживання алкоголю і наркотиків, тютюнопаління, гаджетозалежності в закладах освіти. Ця діяльність ще не стала системним і комплексним педагогічним явищем.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою вивчення навчальної дисципліни «Профілактика шкідливих звичок в початковій школі» є формування у здобувачів вищої освіти компетентностей щодо реалізації у закладах загальної середньої освіти просвітницько-виховної діяльності у вимірі профілактики вживання учнями алкогольних напоїв, наркотичних речовин, тютюнопаління, гаджетозалежності. Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти мають можливість: проаналізувати концептуальні положення профілактики шкідливих звичок загалом і її соціально-педагогічний аспект зокрема; самостійно створити ментальні карти щодо ретроспективи проблеми профілактики шкідливих звичок в її українському та зарубіжному вимірах; ознайомитися і виявити істотні ознаки понять «поведінкова	

залежність», «профілактика», «превенція», «протиалкогольне виховання», «протинікотинове виховання», «ризикована поведінка», «синдром фантомних повідомлень», «синдром “сухого ока”», «фізична залежність», «фоноголізм», «цифрова гігієна» та ін.; розширити свій загальноосвітній світогляд щодо форм, методів і засобів профілактики шкідливих звичок і гаджетозалежності в початковій школі.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК-4. Здатність працювати в команді, міжособистісної взаємодії.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

Програмні результати навчання:

ПРН-07. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових, індивідуальних, особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПРН-13. Організовувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проєктувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
практичні заняття	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / Вибіркова
Восьмий	013 Початкова освіта	Четвертий	Вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	лекції	практичні заняття	сам. р-та
Тема 1 Профілактика шкідливих звичок серед дітей та юнацтва: теоретико-методологічні засади.	2	2	4
Тема 2 Стан профілактики шкідливих звичок в учнів початкових класів в педагогічній практиці.	2	2	6
Тема 3 Закордонний досвід профілактики шкідливих звичок серед здобувачів освіти.	2	2	8

Тема 4 Методичні рекомендації щодо змісту протиалкогольного і протинікотинного виховання молодших школярів.	2	4	12
Тема 5 Інтерактивні методики профілактики шкідливих звичок учнів початкової школи.	2	6	24
Тема 6 Гаджетозалежність (фоноголізм) серед дітей та юнацтва як соціальна і педагогічна проблема.	2	2	6
ЗАГ.:	12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання знань¹ з навчальної дисципліни «Профілактика шкідливих звичок в початковій школі» є неперервним впродовж усього навчання. Воно включає поточний, модульний і підсумковий (семестровий) контроль знань. Поточний контроль реалізується під час проведення усіх видів аудиторних занять (лекційних і практичних) і має на меті перевірку знань здобувачів вищої освіти з окремих тем навчальної дисципліни та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи. Оцінюються: систематичність роботи на практичних заняттях, рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах, активність при обговоренні питань, результати виконання експрес-контролю у формі тестів тощо. Оцінки виставляються в електронних академічних журналах. Модульний контроль реалізується на підставі оцінювання результатів знань здобувачів вищої освіти після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини навчальної дисципліни – змістового модуля. Семестровим (підсумковим) контролем з навчальної дисципліни «Профілактика шкідливих звичок в початковій школі» є залік: він полягає в оцінюванні засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу з дисципліни і складається зі зданих залікових змістових модулів, індивідуальних/групових проєктів, виконаних тестових завдань, практичних робіт тощо. Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у 100-бальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань і результатів складання змістових модулів. Підсумкову залікову оцінку викладач розраховує, виставляє і оголошує здобувачам вищої освіти на останньому практичному занятті. Підсумкова оцінка (у 100-бальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань і самостійну роботу. Аудиторна робота (АР) – 30% (коефіцієнт 0,3). Контрольні роботи (КР) – 10% (коефіцієнт 0,3). Самостійна робота (СР) – 10% (коефіцієнт 0,4). СПК = АР + КР + СР		

¹ Оцінювання знань з навчальної дисципліни регламентується «Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (2023 р.). URL: <https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf>

Вимоги до письмових робіт	Уміщені на паперових і електронних носіях тестові завдання, які розв'язує студент, передбачають вибір правильного варіанту відповіді. У письмових роботах студент повинен репрезентувати чіткі і конкретні відповіді на поставлені запитання. Тест «Профілактика шкідливих звичок серед дітей та юнацтва: теоретико-методологічні засади» – максимально 10 балів; Тест «Стан профілактики шкідливих звичок в учнів початкових класів в педагогічній практиці» – максимально 10 балів; Тест «Закордонний досвід профілактики шкідливих звичок серед здобувачів освіти» – максимально 20 балів; Тест «Методичні рекомендації щодо змісту протиалкогольного і протинікотинного виховання молодших школярів» – максимально 10 балів; Тест «Інтерактивні методики профілактики шкідливих звичок учнів початкової школи» – максимально 10 балів; Індивідуальний/Груповий проєкт за темою «Інтерактивні методики профілактики шкідливих звичок учнів початкової школи» – максимально 10 балів; Тест «Гаджетозалежність (фоноголізм) серед дітей та юнацтва як соціальна і педагогічна проблема» – максимально 10 балів; Індивідуальний/Груповий проєкт за темою «Гаджетозалежність (фоноголізм) серед дітей та юнацтва як соціальна і педагогічна проблема» – максимально 15 балів; Неформальна освіта – максимально 5 балів.
Практичні заняття	На практичних заняттях здійснюється усний і письмовий контроль набутих студентом знань, оцінюються індивідуальні і групові проєкти.
Умови допуску до підсумкового контролю	Залік виставляється на основі підсумкової оцінки за практичні заняття і самостійну роботу.
Підсумковий контроль	Вид контролю – залік. Максимальна оцінка (100 балів) виставляється як сума балів за практичні заняття, індивідуальні/групові проєкти і формальну освіту.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Неприпустимими є плагіат та списування.

Інформація щодо результатів тестування, виконання творчих проєктів, презентації результатів самостійної роботи тощо надається кожному студенту індивідуально і згідно розкладу практичних занять.

Академічна доброчесність:

Викладання навчальної дисципліни «Профілактика шкідливих звичок в початковій школі» ґрунтується на засадах академічної доброчесності – сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання. з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Порушеннями академічної доброчесності вважаються фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Дотримання академічної доброчесності детермінуються низкою положень і принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Зміст цих положень і документів увиразнено за таким посиланням: URL: <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

Відвідування занять:

Присутність здобувачів вищої освіти на практичних заняттях і під час виставлення заліку є обов'язковою. Лекційні курси, додаткові ресурси тощо для засвоєння змісту навчальної дисципліни є доступними на сайті дистанційної освіти. Пропущені лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. Якщо ж здобувач вищої освіти пропустив практичне заняття, то він повинен виконати всі практичні завдання, що вивчалися на цьому занятті, і отримати відповідну оцінку.

Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем вищої освіти практичних занять регламентується «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (схвалене Вченою радою від 05 листопада 2019 р., протокол № 9; введено в дію наказом ректора від 26 листопада 2019 р. № 799 (редакція 1); зі змінами, схваленими Вченою радою від 30 березня 2021

р., протокол № 3 та введені в дію наказом ректора від 06 квітня 2021 р. № 212 (редакція 2), введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019) (див. стор. 4.). Ознайомитися з положенням можна за посиланням: URL: <http://surl.li/ylkqd>

Неформальна освіта:

Під час вивчення навчальної дисципліни студент використовує, крім запропонованих викладачем обов'язкових джерел, джерела додаткові, а саме: вебсайти, друковану літературу тощо. Студент може здійснити неформальну освіту² шляхом проходження професійних курсів / тренінгів, професійного стажування тощо (зокрема, на онлайн-платформах «EdEra», «Нова українська школа», «Prometheus» та ін.): назву курсу визначає викладач. За наявності відповідного сертифіката, студент отримує додаткові 5 балів до загальної кількості балів, передбачених шкалою загальної системи оцінювання навчальної дисципліни.

8. Рекомендована література

1. Безпечне користування сучасними інформаційно-комунікативними технологіями: методичні рекомендації. Київ : Україна, 2010. 72 с. URL: https://rescentre.org.ua/images/Uploads/Files/internet_safety_dl/bezpechne_koristuvannya_ikt.pdf
2. Білавич Г., Савчук Б. Українське студентство в антиалкогольній боротьбі за міжвоєнної доби ХХ сторіччя. *Педагогічна освіта і наука в умовах класичного університету: традиції, проблеми, перспективи у 3-х т. Педагогічна думка, освіта, персоналії: теоретичний, історичний, компаративістський підходи*: зб. наук. праць / за ред. М. Євтуха, Д. Герцюка, К. Шмида. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2013. Т. 3. С. 311–320.
3. Бутенко С. Основні аспекти превентивного виховання дітей та підлітків в історії педагогіки. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип 38, том 1. URL: http://www.apfn-journal.in.ua/archive/38_2021/part_1/24.pdf
4. Гансен Андерс. Інстамозок. Як екранна залежність призводить до стресу і депресії / переклад Ганни Топіліної. Київ : Наш Формат, 2020. 200 с.
5. Гусак П., Мартинюк Т., Сидорук І. Профілактика вживання психоактивних речовин підлітками: монографія. Луцьк : ФОП Захарчук В., 2013. 484 с.
6. Журавель Т. В., Лях Т. Л., Нікітіна О. М. Використання інтерактивних методів та мультфільмів у профілактиці ризикованої поведінки / за ред. Т. В. Журавель. Київ, 2010. 168 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/3484/1/T_ZHURAVEL_T_LYAKH_O_NIKITINA_VIMTMUPRP_KSP%26SR_IL.PDF
7. Запрошуємо до діалогу: За проектом «Діалог» : навч. посіб. / Н. О. Березіна, О. В. Вінда, М. М. Галябарник, Т. Д. Дем'янюк та ін. Київ : Богдана, 2003. 128 с.
8. Зубрицький І. Питання антиалкогольного виховання дітей та молоді на сторінках часопису «Українська школа» (1925–1943 рр.). *Молодь і ринок*. 2014. № 6 (113). С. 88–92.
9. Досвід уживання психоактивних речовин. *Соціальна обумовленість та показники здоров'я підлітків та молоді : за результатами соціологічного дослідження в межах міжнародного проекту «Здоров'я та поведінкові орієнтації учнівської молоді»* : монографія / наук. ред. О. М. Балакірева ; ЮНІСЕФ, ГО «Укр.ін-т соц. дослідж. ім. О. Яременка». Київ : Поліграфічний центр «Фоліант», 2019. С. 71–74.
10. Інформаційно-освітня протиалкогольна програма «Сімейна розмова». Методичний комплекс / кер. авт. кол. Панок В. Г.; авт. кол.: Вієвський А. М., Лепеха К. І., Лунченко Н. В., Луценко Ю. А., Острова В. Д., Сосновенко Н. В. Київ : ТОВ «Видавництво «Діалог Пресс»», 2016. 160 с.
11. Каменецький Ю. Чи треба нам організації вчителів абстинентів? (З приводу міжнародного з'їзду вчителів абстинентів у вересні ц. р. в Варшаві). *Рідна Школа*. 1937. Ч. 19. С. 266–267.
12. Козубовський Р. В., Шелевер О. В. Профілактика девіантної поведінки молодших школярів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: «Педагогіка, соціальна робота». 2019. Випуск 2 (45). С. 99–103.
13. Комплексна програма з профілактики наркотичних та алкогольних проблем, зорієнтована на

² Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019 р. № 819 (редакція 1), зі змінами, внесеними 2022 року (редакція 3). URL: https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyliya-stefanyka.pdf

- учнів 1–11 класів, їх батьків та персонал загальноосвітніх закладів I–III ступенів навчання: загальний виклад програми профілактичних дій / Вієвський А. М., Лепеха К. І., Балакірева О. М., Дивак В. В., Дмитришина Н. А., Жданова М. П., Олійник І. М., Панок В. Г., Сидяк С. В. Київ, 2014. 38 с.
14. Концепція формування превентивного виховного середовища загальноосвітнього навчального закладу в умовах нової соціокультурної реальності (проект) / В. М. Оржеховська, В. І. Кириченко, О. О. Єжова, Т. Є. Федорченко. *Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки»*. Ніжин : НДУ ім. Миколи Гоголя, 2013. № 2. С. 41–48.
 15. Куріння, вживання алкоголю та наркотичних речовин серед підлітків, які навчаються: поширення й тенденції в Україні: За результатами дослідження 2015 року в рамках міжнародного проекту «Європейське опитування учнів щодо вживання алкоголю та інших наркотичних речовин – ESPAD» / О. Балакірева (кер. авт. кол.), Т. Бондар, Ю. Приймак, Д. Павлова, О. Василенко, О. Сакович, С. Сальніков, С. Сидяк, Ю. Юдін, Н. Нахабич. Київ : Поліграфічний центр «Фоліант», 2015. 200 с.
 16. Лук'янченко М. Антиалкогольна пропаганда як складова формування здорового способу життя на початку ХХ ст.: історико-педагогічний дискурс. *Проблеми фізичного виховання і спорту*. 2019. № 9. С. 53–56.
 17. Марковська М. (Без) істерики та заборони. Як боротися із дитячою гаджетозалежністю. *НУШ (Нова українська школа)*: вебсайт. URL: <https://nus.org.ua/articles/bez-istryky-ta-zaborony-yak-borotysya-iz-dytyachoyu-gadzhetozalezhnistyu/>
 18. Мельничук Л. Б. Роль школи у превентивному вихованні молодших школярів. URL: https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2009/10_2009/48.pdf.pdf
 19. Методичні рекомендації щодо превентивного виховання підростаючого покоління. URL: <https://www.академія.com.ua/wp-content/uploads/2016/07/3-Preventyvne-vyhovannya.pdf>
 20. Міжнародна конференція «Наркотична та алкогольна залежність: безпека суспільства, захист неповнолітніх, психічне здоров'я» (2021). *Український інститут майбутнього*: вебсайт. URL: <https://uifuture.org/publications/mizhnarodna-konferenciya-narkotychna-ta-alkogolna-zalezhnist-bezpeka-suspilstva-zahyst-nepovnolitnih-psyhichne-zdorovya/?fbclid=IwAR0yyihu83iyMRAZ2fbkqgLEQya1NsJkK3A0PY-v94KSIPwDbtzXU9YEHdI>
 21. На шляху до здоровішої України. Прогрес у досягненні Цілей Сталого Розвитку у галузі охорони здоров'я – 2020. World Health Organization, 2021. 60 с. URL: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/340956/WHO-EURO-2021-1523-41273-58139-ukr.pdf>
 22. Навчіть дитину захищатися : метод. посібник / Автори-упоряд. Цюман Т. П., Нагула О. Л. / за заг. ред. Цюман Т. П. 2015. 60 с. URL: <http://www.ccf.org.ua/publications/view/2354/2>
 23. Не смійся з мене: просвітницько-профілактична програма тренінгових занять : навч.-метод. посібник / Авт. Лора Паркер Рорден, за заг. ред. Лях Т. Л. Київ : YMCA, 2013. 100 с.
 24. Охорона здоров'я та формування здорового способу життя дітей. *Захист прав дітей в умовах децентралізації влади в Україні. Щорічна державна доповідь про становище дітей в Україні за підсумками 2019 року* / ДУ «Державний інститут сімейної та молодіжної політики». Київ, 2020. С. 15–24. URL: https://docs.google.com/viewer?embedded=true&url=http://www.msp.gov.ua/files/dity/d_dity_2019.doc
 25. Павлюк Л. П. «Профілактика зловживання алкоголем серед підлітків»: тренінгове заняття. *Сучасні технології збереження здоров'я учнів: краций досвід* [Електронні дані] / авт. кол. ; уклад. А. Г. Обухівська, І. І. Цушко. Київ : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2015. С. 104–108.
 26. Пехота Т. Проблема поширеності паління та вживання алкоголю серед підлітків. Думка молоді. URL: https://uadim.in.ua/mystectvo-zmin/tpost/0sk05ck231-problema-poshirenost-palnniya-ta-vzhivann?fbclid=IwAR3tg-RA3CcN0lfy5sDlaQwdZktyzGYzNfh3uprXKCEW2_U45CgJ6iVzRXQ
 27. Повна темрява: книги про залежність від віртуальності та техновторому. *Книгарня-Є*: вебсайт. URL: <https://book-ye.com.ua/blog/e-shcho-chytaty/povna-temryava-knyhy-pro-zalezhnist-vid-virtualnosti-ta-tekhnovtomu/>
 28. Поліщук Н. А. Підвищення якості превентивного виховання – шлях до формування здоров'язбережувального освітнього середовища. *Формування інноваційного здоров'язбережувального освітнього середовища: досвід проектування і реалізації* : матеріали круглого столу / упоряд. Н. А. Поліщук. Луцьк : ВІППО, 2018. С. 18–22.

29. Профілактика шкідливих звичок. *KZS 108* : вебсайт. URL: <https://kzs108.dp.ua/information/psychological-service/profilaktyka-shkidlyvyh-zvychoh/>
30. Приходько В. М. Підготовка майбутніх педагогів до превентивного виховання дітей із неблагополучних сімей : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Запоріжжя, 2004. 270 с.; автореф. дис.... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2004. 22 с.
31. Розбудова миру. Профілактика і вирішення конфлікту з використанням медіації: соціально-педагогічний аспект: навч.-метод. посіб. Київ : ФОП Стеценко В. В., 2016. 192 с. URL: <HTTPS://LIB.IPTTA.GOV.UA/705010/1/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%A0%D0%BE%D0%B7%D0%B1%D1%83%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%BC%D0%B8%D1%80%D1%83.PDF>
32. Рондяк Л., Петришин А. Інтерактивний театр як засіб профілактики шкідливих звичок. *Початкова школа*. 2007. № 5. С. 32–36.
33. Рондяк Л. М. Організаційно-методичні умови превентивного виховання учнів початкових класів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.07. Київ, 2009. 19 с.
34. Рондяк Л. Підготовка майбутніх вчителів до превентивного виховання дітей молодшого шкільного віку : основи технології. *Проблеми педагогічних технологій* : зб. наук. пр. Луцьк, 2002. № 3. С. 240–247.
35. Самойлов А. Профілактика девіантної поведінки підлітків у соціально-виховному середовищі загальноосвітньої школи: автореф. дис ... канд. пед. наук: 13.00.07. 2017. 21 с.
36. Сливка Л. В. Виховання здорового способу життя молодших школярів (історичний та етнопедагогічний виміри) : монографія. Івано-Франківськ : НАІР, 2013. 320 с.
37. Сливка Л. Закордонний досвід реалізації програм профілактики шкідливих звичок серед дітей та юнацтва. *Людознавчі студії. Серія «Педагогіка»*. 2024. № 50. С. 73–80. doi: <https://doi.org/10.24919/2413-2039.18/50.10>
38. Сливка Л. Питання антиалкогольного виховання дітей і молоді у діяльності українських громадських товариств Західної України (1919–1939 рр.). *Педагогічний альманах*. 2010. № 5. С. 278–283.
39. Сливка Л. Проблеми здоров'я дітей та молоді в Україні (за статистичними матеріалами минулих років). *Педагогіка здоров'я: збірник наукових праць VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції / за заг. ред. акад. І. Ф. Прокопенка*. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2018. С. 334–338.
40. Сливка Л. В. Теоретико-методичні аспекти викладання валеології та основ безпеки життєдіяльності в початковій школі : навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : НАІР, 2012. 204 с.
41. Соціальна обумовленість та показники здоров'я підлітків та молоді : за результатами соціологічного дослідження в межах міжнародного проекту «Здоров'я та поведінкові орієнтації учнівської молоді» : монографія / наук. ред. О. М. Балакірева ; ЮНІСЕФ, ГО «Укр.ін-т соц. дослідж. ім. О. Яременка». Київ : Поліграфічний центр «Фоліант», 2019. 127 с.
42. Фіцула М. М., Морозов А. С. Виховання у молоді несприйнятливості до тютюну, алкоголю і наркотиків. Херсон, 2000. 176 с.
43. Форми активностей сучасних підлітків. *Соціальна обумовленість та показники здоров'я підлітків та молоді : за результатами соціологічного дослідження в межах міжнародного проекту «Здоров'я та поведінкові орієнтації учнівської молоді»* : монографія / наук. ред. О. М. Балакірева ; ЮНІСЕФ, ГО «Укр.ін-т соц. дослідж. ім. О. Яременка». Київ : Поліграфічний центр «Фоліант», 2019. С. 75–86.
44. Формування превентивного виховного середовища загальноосвітнього навчального закладу : навч.-метод. посіб. / О. О. Єжова, В. І. Кириченко, Т. В. Тарасова, Т. Є. Федорченко, В. Г. Муромець, В. Б. Нечерда, В. М. Оржеховська, С. В. Кириленко; за заг. ред. В. М. Оржеховської. Кіровоград : Імекс ЛТД, 2014. 172 с.
45. Формування тверезого способу життя в сім'ї та суспільстві : матеріали IV наук.-практ. конф. (4–5 листопада 2017 р., Київ) / Ред. І. В. Данилюк. Київ, 2017. 160 с.
46. Фукс К. Номофобія та смомбі. *Український тиждень* : вебсайт. URL: <https://tyzhden.ua/nomofobiia-ta-smombi/>
47. Хорольська О. О. Просвітницьке заняття для вчителів з елементами тренінгу «Профілактика дидактогенії». *Сучасні технології збереження здоров'я учнів: крапий досвід* [Електронні дані] / авт. кол. ; уклад. А. Г. Обухівська, І. І. Цушко. Київ : Український НМЦ практичної

- психології і соціальної роботи, 2015. С. 196–207.
48. Шеремет І. В. Педагогічні умови антиалкогольного виховання старшокласників засобами фізичної культури: автореф. дис. : 13.00.07. Тернопіль, 2006. 20 с.
 49. Що таке поведінкова залежність – приклади, визначення та симптоми. URL: *Центр здоров'я «Слобожанщина»* : вебсайт. <https://narkoklinika.kiev.ua/shho-take-povedinkova-zalezhnist-priklady-vyznachennya-ta-symptomy/>
 50. Щодо необхідності проведення додаткових профілактичних заходів в середовищі дітей та підвищення обізнаності батьків : Лист Міністерства освіти і науки України від 10 березня 2021 року, № 1–9/128. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-neobhidnosti-provedennya-dodatkovih-profilaktichnih-zahodiv-v-seredovishi-ditej-ta-pidvishennya-obiznanosti-batviv>
 51. Я – моє здоров'я – моє життя («Якалка») : навч.-метод. посіб./ Голоцван О.А., Лещук Н.О., Мирошниченко Г.І. та ін. К.: Навч. книга, 2004. 256 с.
 52. Dębski Maciej. Fonoholizm – nadużywanie smartfonów przez dzieci. Najważniejsze symptomy. *Librus Szkoła* : вебсайт. URL: <https://portal.librus.pl/szkola/artykuly/fonoholizm-naduzywanie-smartfonow-przez-dzieci-najwazniejsze-symptomy#:~:text=cz%C4%99ste%20nudzenie%20si%C4%99%20i%20nic,og%C3%B3lnie%20przem%C4%99czenie%20organizmu%20przeci%C4%85%C5%BCenie%20informacyjne>
 53. E-uzależnienia dzieci i młodzieży. *Czary z drukary* : вебсайт. URL: <https://czaryzdrukary.pl/produkt/e-uzaleznienia-dzieci-i-mlodziezy/>
 54. Ilnicka Renata Małgorzata. Profilaktyka w szkole – kwestie teoretyczne i praktyczne. *Pedagogika Społeczna*. 2012. nr 2. S. 23–44.
 55. Kardaras Nikolas. Dzieci ekranu. Jak uzależnienie od ekranu przejmuje kontrolę nad naszymi dziećmi – i jak wyrwać je z transu. (Tytuł oryginalny: Glow Kids. How Screen Addiction Is Hijacking our Kids – and How to Break the Trance); Tłumaczenie Agnieszka Jarosz. Warszawa : CeDeWu, 2018. 328 s.
 56. Majewska Małgorzata. Dziecko na cyfrowym odwyku. Jak bez krzyku oderwać dziecko od komputera i smartfona : poradnik. Bielsko-Biała : Dragon, 2022. 224 s.
 57. Miner Julianna. Smartfonowe dzieciaki. Dla rodziców, których dzieci wychowują się w świecie smartfonów. Wydawnictwo : Bez Fikcji, 2020. 314 s.
 58. Ostaszewski K. Skuteczność profilaktyki używania substancji psychoaktywnych: podstawy opracowywania oraz ewaluacja programów dla dzieci i młodzieży. Warszawa : Scholar, 2003. 299 s.
 59. 8 kroków, dzięki którym zapanujesz nad uzależnieniem od smartfona. *Liczy się wynik* : вебсайт. URL : <https://liczysiewynik.pl/8-krow-dzieki-ktorym-zapanujesz-nad-uzaleznieniem-od-smartfona/>
 60. Profilaktyka szkolna wobec wyzwań współczesności – koncepcje, badania, propozycje rozwiązań / red. naukowa: Zbigniew B. Gaś. Lublin : Wydawnictwo Naukowe Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie, 2017. 201 s.
 61. Slyvka L., Dyrda K. Kształtowanie umiejętności pozytywnej interakcji u uczniów jako problem naukowy i pedagogiczny. *Молодь і ринок*. 2025. №7–8(239–240) липень-серпень. С. 12–17. doi: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.339611>
 62. Slyvka L. (2025). The problem of gadget addiction among children and youth: selected aspects. *Mountain School of the Ukrainian Carpathians*. 32. 139-143. doi: <https://doi.org/10.15330/msuc.2025.32.139-143>
 63. Sroka-Ossowska Monika. Fonoholizm – uzależnienie od telefonu – objawy, skutki, leczenie (2023). *Avigon.pl* : вебсайт. URL : <https://avigon.pl/blog/fonoholizm-uzaleznienie-od-telefonu-objawy-skutki-leczenie>
 64. Uzależnienie od Internetu i telefonu. Czy ten problem dotyczy mojego dziecka? *SP 2 Globów* : вебсайт. URL : <https://www.sp2glogow.pl/strefa-rodzica/pedagogizacja-rodzicow/uzaleznienia-od-internetu/>

Викладач:

професор кафедри початкової освіти та освітніх інновацій
Сливка Лариса Володимирівна